

Т.М. Мельник, канд. екон. наук, А.М. Шаматріна, Українська академія банківської справи

ПОНЯТТЯ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті визначено сутність інвестиційної привабливості підприємств, необхідність, чинники визначення інвестиційної привабливості підприємств. Окрім того, авторами проведено порівняльний аналіз існуючих методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств залежно від мети, напрямків аналізу та користувачів фінансової інформації.

Ключові слова: підприємство, інвестиційна привабливість, фінансовий аналіз, методи аналізу, матричне моделювання, ринкова активність, галузевий аналіз.

Розвиток ринкових відносин в Україні неможливий без ефективного функціонування суб'єктів господарювання, які є провідною ланкою фінансової системи держави. На жаль, у сучасних умовах вітчизняні підприємства функціонують в умовах обмеженості власних фінансових ресурсів. У зв'язку з цим підприємства обирають таку форму фінансового забезпечення своєї діяльності як інвестування. За рахунок додатково залучених інвестиційних ресурсів підприємство намагається вирішити різні задачі в окремих сферах своєї діяльності, а саме в галузі виробництва: забезпечити збереження наявної частки ринку та подальшого розвитку підприємства; в межах фінансової діяльності: заміна способу фінансування поточної діяльності (кредитні ресурси замінюються залученими коштами). Окрім того, зовнішнє інвестування дозволяє суб'єктам господарювання підтримувати курс корпоративних прав на високому рівні, здійснювати пошук стратегічного інвестора з метою удосконалення рівня корпоративного менеджменту та відновлення конкурентного становища на ринку, а також проводити фінансове оздоровлення підприємства шляхом його санації.

У зв'язку з цим перед інвесторами постає проблема вибору найбільш привабливого об'єкта інвестиційних вкладень, який і здійснюється на основі порівняння інвестиційної привабливості кожного підприємства.

Згідно з Методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій інвестиційна привабливість підприємства – це рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників [3].

При оцінці інвестиційної привабливості підприємства варто враховувати наступні аспекти:

- належність підприємства до відповідної галузі;
- місцезнаходження підприємства;
- відносини із владою та зовнішнім середовищем;
- власників підприємства;
- фінансовий стан і менеджмент підприємства;

- виробничий потенціал та стадію життєвого циклу підприємства.

Загальновідомо, що конкурентноздатність продукції підприємства на ринку залежить від репутації відповідної галузі країни на світовому ринку. Підприємству, що входить до галузі, яка є інвестиційно привабливою, конкурентна перевага забезпечується тим, що, як правило, це підприємство асоціюється з усіма підприємствами країни, які входять у дану галузь. Зворотна тенденція відбувається з підприємствами країни, що входять у галузь, продукція якої не користується високою репутацією.

Фактор місцезнаходження може мати вирішальне значення в оцінці інвестиційної привабливості підприємства. Наприклад, підприємства, які є містоутворюючими, неможливо довести до конкурентноздатного стану, а тому складно буде окупити інвестиції, що були вкладені в нього. Також має значення те, в якому регіоні знаходиться підприємство. У даному випадку мають вплив такі фактори як: природно-ресурсний потенціал регіону, рівень розвитку промислового виробництва і спеціалізація сільського виробництва, рівень розвитку інфраструктури регіону, демографічний фактор, рівень криміногенних та екологічних ризиків і т.ін.

Необхідно також з'ясувати відносини підприємства з місцевою владою, адже від їх стану залежить рівень підтримки проекту чи навпаки – перешкод на шляху його реалізації.

Характер володіння або рівень корпоративного контролю. Потрібно чітко визначити коло осіб, яким належить контрольний пакет акцій та великі пакети. Рівень корпоративного управління визначає не тільки напрямки поточної діяльності підприємства, але перш за все формує стратегію його розвитку. Важливим аспектом є також репутація власників у суспільстві і на ринку.

Стан виробничого потенціалу підприємства також впливає на його інвестиційну привабливість, але практично не враховується інвесторами і кредиторами. На практиці значно частіше прийнято аналізувати фінансовий стан підприємства або

оцінювати наявний капітал підприємства та ефективність його управління.

Як відомо, капітал працює лише після переходу у виробничу форму, тобто коли він трансформується у виробничий потенціал. Таким чином капітал перетворюється в основні фонди, оборотні кошти і нематеріальні активи. Можна одержати кількісну оцінку величини капіталу в грошовій формі, що міститься в перелічених вище складових виробничого потенціалу для будь-якого підприємства. Але існує й інша частина виробничого потенціалу, надати

грошову форму якій досить складно. Ця частина включає: кадрову складову, рівень організації праці і рівень організації виробництва. І хоча дана частина не піддається кількісній оцінці, без неї виробничого потенціалу підприємства практично не існує, оскільки основні фонди і нематеріальні активи самі по собі працювати не можуть.

На інвестиційну привабливість підприємства впливає також стадія його життєвого циклу (рис. 1).

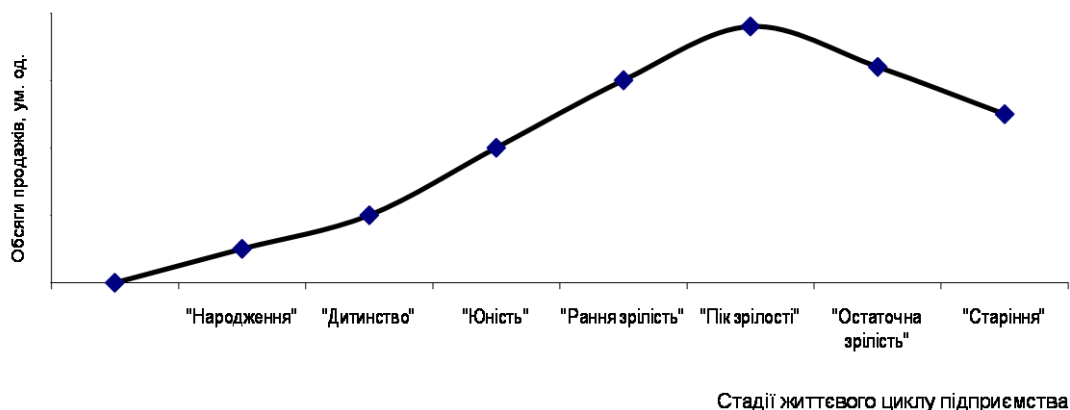

Рис. 1. Взаємозв'язок обсягів продажів від стадії життєвого циклу підприємства

Як відомо, у теорії ринку виділяють шість стадій життєвого циклу підприємства:

- 1 – “народження” (до 1 року);
- 2 – “дитинство” (від 1 до 2 років);
- 3 – “юність” (3-5 років);
- 4 – “рання зрілість” (6-10 років);
- 5 – “остаточна зрілість” (11-20 років);
- 6 – “старіння” (21-25 років).

Інвестиційно привабливими вважаються підприємства, що знаходяться у процесі зростання, тобто на перших чотирьох стадіях свого розвитку. На стадії “остаточної зрілості” інвестування в підприємство доцільне тільки в тому випадку, якщо продукція підприємства має достатні маркетингові перспективи, а вартість технічного переозброєння незначна і має короткий термін окупності. На стадії “старіння” інвестування, як правило, недоцільне, за винятком можливого перепрофілювання та диверсифікації діяльності підприємства.

Оцінці фінансового стану інвестори приділяють, мабуть, найбільшу увагу, і здійснюючи комплексну оцінку фінансового стану, оцінюють коефіцієнти: ліквідності; фінансової стійкості і кредитоспроможності; рентабельності й оборотності; заборгованості клієнта. Однак відмінна оцінка фінансового стану є лише підставою для наступного вивчення кредитором всіх інших факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства.

Конкретний набір фінансових коефіцієнтів, які будуть використовуватися у ході аналізу інвестиційної привабливості підприємства, залежить від задачі цього аналізу, доступності необхідної первинної інформації, наявності в розпорядженні експерта результатів попередніх робіт у цьому напрямку і визначається безпосередньо самим фахівцем.

У межах даної статті ми маємо на меті провести порівняльний аналіз існуючих методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства (табл. 1).

Порівняльний аналіз методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості об'єктів інвестування

Оцінка інвестиційної привабливості				
за підходом російських вчених	на основі підходу "due diligence"	на основі фундаментального підходу	згідно з інтегральною оцінкою	згідно з підходом Ю.В. Яковлева
<ul style="list-style-type: none"> ▪ оцінка фінансового стану підприємства; ▪ оцінка ринкової активності і конкурентноздатності продукції підприємства; ▪ визначення організаційно-технічного і кадрового рівня підприємства; ▪ оцінка використання ресурсів на підприємстві; ▪ оцінка дивідендної політики підприємства; ▪ оцінка структури власників (акціонерів) підприємства 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ аналіз організаційно-правових документів; ▪ аналіз органів управління; ▪ аналіз персоналу; ▪ неоплиблений аналіз стану дочірніх підприємств; ▪ аналіз інвестицій у цінні папери і корпоративних прав; ▪ аналіз фінансової і податкової звітності (за останні 3 роки); ▪ аналіз документів по земельних ділянках; ▪ аналіз основних засобів; ▪ аналіз нематеріальних активів; ▪ аналіз оборотних активів; ▪ аналіз боргових зобов'язань; ▪ аналіз забалансових зобов'язань і вимог; ▪ аналіз страхової політики; ▪ аналіз ліцензій і дозволів; ▪ аналіз судових і арбітражних розглядів; ▪ аналіз акцій і облигацій підприємства; ▪ аналіз виробництва і продажу 	<p><u>1 етап:</u> Макроекономічний аналіз країни розташування об'єкта інвестування</p> <p><u>2 етап:</u> Аналіз галузі, в якій працює об'єкт інвестування</p> <p><u>3 етап:</u> Аналіз ринкової активності підприємства на основі наступних показників:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ринкова капіталізація; ▪ скоригований чистий прибуток на одну просту акцію; ▪ цінність акції; ▪ дивіденд на одну акцію; ▪ дивідендна доходність акції; ▪ дивідендний вихід; ▪ коефіцієнт котирування акції; ▪ коефіцієнт курсової вартості до валового доходу; ▪ коефіцієнт курсової вартості до обсягу ресурсів 	<p>Для розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства використовують наступні показники:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ оцінки майнового стану; ▪ оцінки фінансової стійкості; ▪ оцінки ліквідності активів; ▪ оцінки прибутковості; ▪ оцінки ділової активності; ▪ оцінки ринкової активності 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення показників, що забезпечують можливість оцінити фінансово-майновий стан і ефективність діяльності окремого підприємства: <ul style="list-style-type: none"> ▪ характеристика стану основних виробничих фондів; ▪ характеристика ефективності використання праці; ▪ характеристика прибутковості діяльності; ▪ характеристика платоспроможності підприємства; ▪ характеристика оборотності активів і заборгованості. 2. Визначення відповідних середньогалузевих показників, їхній статистичний аналіз. 3. Порівняння отриманих для підприємства показників із середньогалузевими

Аналіз розпочнемо із загальноприйнятої і затвердженої Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству від 23.02.98 № 22 Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій. Метою розробки даної методики було забезпечення організаційної роботи, пов'язаної із залученням вітчизняних та зарубіжних інвесторів до фінансування заходів, спрямованих на оздоровлення підприємств і організацій, визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств і організацій, прискорення реалізації інвестиційних проектів, заохочення до інвестицій вітчизняних та іноземних підприємств, надання методичної допомоги спеціалістам, які займаються розробкою заходів щодо проведення оздоровлення виробничої сфери [3].

Алгоритм розрахунку показника інтегральної оцінки інвестиційної привабливості полягає у виборі певних груп показників та присвоєнні усім групам

показників оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, а також показникам, розміщеним у цих групах залежно від їх вагомості, відповідних числових значень. Вказана вагомість є похідною від часу, конкретної політичної, соціальної ситуації, інших факторів, а тому ця характеристика має імовірнісне походження.

Для визначення інтегрального значення показника інвестиційної привабливості розраховується наступна група показників [3]:

- вагомість j -го показника у i -й групі з урахуванням групової вагомості (B_{ij}):

$$B_{ij} = \frac{B'_{ij} \cdot \Gamma_i}{100}, \quad (1)$$

де Γ_i – значення групової вагомості;

B'_{ij} – значення вагомості j -го показника у i -й групі;

- частка варіаційного розмаху для j -го показника у i -й групі на прийнятну кількість одиниць (h_i) у множині (Δ_{ij}):

$$\Delta_{ij} = \frac{P_{ijmax} - P_{ijmin}}{h_i}, \quad (2)$$

де $P_{ijmax(min)}$ – значення екстремальних показників, які задаються залежно від напрямку оптимізації; при $t=1$ приймається мінімальне значення, при $t=2$ – максимальне. При $t=1$ значення R_{ij}^t максимізується, а при $t=2$ – мінімізується;

- ранжоване значення j -го показника з i -ї групи (R_{ij}^t):

$$R_{ij}^t = \frac{|\Phi_{ij} - P_{ijmin}^{max}|}{\Delta_{ij}}, \quad (3)$$

де Φ_{ij} – фактичне значення показника відповідно до прийнятих множин j -х показників у i -й групі;

- інтегральне значення показника інвестиційної привабливості (I) розраховується за формулою:

$$I = \frac{\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n R_{ij}^t B_{ij}}{\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n B_{ij}}, \quad (4)$$

де m – число груп;

n – кількість показників.

Оцінка інвестиційної привабливості, що проводиться за Методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій має наступні переваги: по-перше, в одному показнику об'єднані різні за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників показники; по-друге, 40 відповідних показників охоплюють практично всі напрямки господарської діяльності підприємства. Проте дана методика має і недоліки: по-перше, отримані великі масиви значень показників фактично не дають змогу зробити остаточний висновок щодо рівня інвестиційної привабливості; по-друге, в методиці не наведено шкали інтегральних показників, за якою можна визначити фінансовий стан підприємства; по-третє, існує складність розрахунків через наявність великої кількості коефіцієнтів у групах.

Як видно з показників, наведених у таблиці 1, оцінка інвестиційної привабливості згідно з підходами російських вчених, проводиться за схемою повного господарського аналізу [2].

Виходячи з результатів порівняльного аналізу узагальнюючих кількісних показників, висновок про інвестиційну привабливість підприємства носить попередній характер. Для остаточного висновку про інвестиційну привабливість підприємства і визначення його сильних і слабких сторін необхідний більш глибокий аналіз усіх блоків.

Слід зазначити, що підходи та набір показників, які обираються для оцінки інвестиційної привабливості підприємства значною мірою залежать від об'єкта інвестування (господарюючий суб'єкт,

емітент цінних паперів, об'єкт приватизації, бізнес взагалі).

Для оцінки підприємства як господарюючого суб'єкта можуть бути застосовані як підходи інтегральної методики, так і підходи російських вчених.

З метою оцінки бізнесу доцільно використати метод “due diligence”. Для здійснення даної процедури, зазвичай, залучаються високопрофесійні консалтингові компанії, що мають у своєму складі аудиторів, фінансових аналітиків, юристів, бізнестехнологів. Саме в результаті спільної роботи такої групи фахівців може бути сформоване реальне уявлення про фінансовий стан підприємства і його перспективи, тобто про його інвестиційну привабливість. За результатами “due diligence” формується звіт і висновок експертів, що й допомагає інвестору прийняти рішення про інвестування. Значна частина часу консультантів йде на збір і систематизацію інформації про підприємство, адже обсяг інформації, що аналізується, досить великий.

Головна мета “due diligence” – сформувати у інвестора повне уявлення про реальний фінансовий стан об'єкта інвестування, про всі ризики, що можуть значно погіршити фінансовий стан об'єкта інвестування, про ринкову вартість акцій об'єкта інвестування.

У зв'язку з тим, що процеси приватизації в Україні є на сьогодні основним стимулюючим фактором формування і розвитку фондового ринку, формування інфраструктури якого відбувається з орієнтацією на обслуговування процесів розподілу і перерозподілу корпоративної власності, пов'язаних із приватизаційними та постприватизаційними процесами, а не на розвиток самого ринку.

Розвиток інвестиційних процесів в економіці України та подальше проведення ринкових реформ неможливі без створення ефективного діючого, ліквідного та прозорого ринку цінних паперів. У зв'язку з цим актуального значення, поряд з іншими проблемами функціонування ринку цінних паперів, набувають проблеми створення досконалої системи розкриття і збору інформації про його учасників та удосконалення методології оцінки інвестиційної привабливості цінних паперів вітчизняних емітентів.

До останнього часу в Україні аналіз інвестиційної привабливості емітентів цінних паперів здійснювався лише на основі використання традиційних методик фінансового аналізу виробничо-господарської діяльності підприємств-емітентів. Прискорення процесів приватизації вимагає суттєвих змін в підходах до оцінки показників діяльності підприємств-емітентів

з урахуванням вартості та структури їх капіталу.

Тому найбільш доцільно, на нашу думку, застосовувати інструментарій фундаментального аналізу інвестиційної привабливості емітентів, який дозволяє оцінити макроекономічне середовище об'єкта інвестування, провести аналіз галузі, до якої належить підприємство, та безпосередньо аналіз ринкової активності суб'єкта господарювання на

основі аналізу показників акціонерного капіталу. Отже, даний підхід зосереджений, перш за все, на аналізі інвестиційної привабливості корпоративних структур, цінні папери яких вільно обертаються на фондовому ринку і можуть виступати об'єктами для інвестування стратегічних інвесторів. Ми вважаємо, що під час аналізу інвестиційної привабливості корпоративних цінних паперів вітчизняних емітентів їх оцінка проводиться під час аналізу діяльності емітента з урахуванням їх галузевої специфіки та ринкової активності [1].

Спроба адаптувати підходи фундаментального аналізу була зроблена зокрема і Ю.В. Яковлевим (див. табл. 1), яким була запропонована досить проста і технологічна процедура оцінки інвестиційної привабливості приватизованих підприємств. В основу цієї процедури покладене визначення оптимального набору показників (коефіцієнтів), що дозволяють максимально повно і всебічно проаналізувати діяльність підприємства, а також порівняння цих показників із середніми значеннями для окремих підприємств. При цьому запропоновані показники визначаються на підставі обмеженого обсягу інформації, найбільш доступної для широкого кола інвесторів.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства (тут і далі під підприємством розуміється ВАТ, а під інвестуванням – придбання інвестором пакета акцій цього товариства) має на меті визначити економічну цінність об'єкта інвестування, під якою розуміється відповідність підприємства основним вимогам інвестора щодо прибутковості, безпеки і ліквідності інвестицій. Така оцінка проводиться у декілька етапів: аналіз інвестиційної привабливості ринку (галузі), на якому підприємство здійснює свою діяльність, аналіз господарської діяльності і фінансового стану підприємства; прогноз діяльності підприємства.

Аналіз господарської діяльності підприємства здійснюється з метою визначення прибутковості господарської діяльності, фінансового стану, ліквідності активів і ризиковості інвестицій в підприємство. Як інструментарій для такого аналізу широко використовуються фінансові коефіцієнти – відносні показники фінансового стану підприємства, що визначаються як відношення одних абсолютних фінансових показників до інших. Тобто розглянута методика стосується лише оцінки інвестиційної привабливості підприємств під час проведення приватизації.

Окрім наданих в таблиці 1 методичних підходів ми вважаємо за доцільне розглянути матричне моделювання оцінки інвестиційної привабливості підприємств, у якому для прийняття інвестиційного рішення обрано матричну форму як зручний математичний апарат [4].

На першому рівні в даній моделі визначається мета інвестиційного завдання та зміст його вирішення. На другому рівні здійснюється інформаційне забезпечення, необхідне для вирішення

інвестиційного завдання. Для цього використовується відкрита інформація, а саме фінансова та статистична звітності підприємства. На третьому рівні формується набір критеріїв, які дають змогу оцінити інвестиційну привабливість підприємств. Такий набір критеріїв передбачає проведення аналізу кількісних показників $F(x_1...x_4)$, які допомагають всебічно здійснити процес оцінювання.

Так, складовими показника $F(x_1...x_4)$ є:

$f(x_1)$ – показник, за допомогою якого визначається ліквідність активів підприємства;

$f(x_2)$ – показник, що визначає фінансову стійкість підприємства;

$f(x_3)$ – показник, що дає змогу проаналізувати оборотність активів підприємства;

$f(x_4)$ – показник, що визначає прибутковість використовуваних активів.

Для відображення інвестиційної привабливості використовується матрична форма, яка забезпечує зручність і прозорість в інтерпретації відповідних результатів.

Врахування показників пропонується здійснювати шляхом складання підсумкової матриці $E(n \cdot m)$, кількість рядків якої визначається числом кількісних показників, що оцінюють фінансовий стан підприємства (для нашого випадку $n=4$), а кількість стовпчиків матриці – кількістю складових, які забезпечують коректне визначення відповідних кількісних показників (для нашого випадку $m=3$).

Таким чином, матриця E матиме вигляд:

$$E = \begin{pmatrix} e_{11} & e_{12} & e_{13} \\ e_{21} & e_{22} & e_{23} \\ e_{31} & e_{32} & e_{33} \\ e_{41} & e_{42} & e_{43} \end{pmatrix} \quad (5)$$

Перевага матричної моделі оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств полягає в тому, що вона є досить простою у використанні та має шкалу, за якою можна визначити фінансовий стан підприємства.

Слід відмітити, що методики, які найбільш широко застосовуються зараз в Україні, вузько сфокусовані тільки на діяльності підприємства і не охоплюють оцінку інвестиційної привабливості макросередовища (країни, регіону, галузі і т.ін.). Інвестиційна привабливість повинна розглядатися не тільки як фінансово-економічний показник, або як похідне від оцінки фінансового стану явище, а як сукупність оцінок зовнішнього середовища (політичного, економічного, соціального, правового) та внутрішнього (оцінка економічного, фінансового та технічного потенціалу підприємства).

Таким чином, можна відмітити, що існуючі та адаптовані методики можуть використовуватись лише для українських (внутрішніх) інвесторів, установ, що здійснюють перевірку, урядових експертних служб, але ніяк не для іноземних інвесторів, для яких такий аналіз – це кінцевий етап перед прийняттям рішення, адже для іноземного інвестора аналіз інвестиційної привабливості

починається навіть не з визначення привабливості галузі, а з визначення привабливості регіону світу.

Саме тому ми вважаємо за потрібне оцінювати інвестиційну привабливість підприємства з урахуванням двох наступних аспектів: інвестиційної привабливості підприємства та інвестиційної привабливості галузі, при цьому аналіз може проводитися за суб'єктами господарювання різних організаційно-правових форм.

Даний аналіз доцільно проводити за наступним алгоритмом:

- 1) оцінка інвестиційної привабливості галузі;
- 2) оцінка інвестиційної привабливості підприємства;
- 3) матричне позиціонування підприємства;
- 4) порівняльний аналіз та вибір оптимального об'єкта для інвестування.

Для початку проведемо аналіз інвестиційної привабливості галузі. Загальну оцінку привабливості галузі будемо визначати за формулою:

$$P_g = PP_n + PPr, \quad (6)$$

де P_g – привабливість галузі;

PP_n – оцінка перспектив зростання попиту на продукцію;

PPr – оцінка перспектив рентабельності.

Таким чином, оцінка привабливості галузі проводиться в два етапи, результати кожного етапу у вигляді сум балів відображаються у спеціальних таблицях.

На першому етапі за допомогою аналізу факторів, що визначають попит на продукцію підприємства, оцінюються можливі зміни у сформованих тенденціях попиту в короткостроковому і довгостроковому періодах. Для цього використовується шкала бальних оцінок найважливіших факторів попиту – рівень концентрації, ступінь відновлення технології, темпи зростання галузі та ін. За кожним фактором виставляється оцінка (від 0 до 3) відповідності ступеня їхнього впливу на перспективу попиту.

Другим етапом нашого аналізу інвестиційної привабливості залежно від галузевої специфіки є оцінка інвестиційної привабливості підприємства.

Третім етапом нашого аналізу є матричне позиціонування підприємства. Однією з форм представлення позицій підприємства у сфері інвестиційної привабливості може виступати матрична модель. Головною перевагою даної форми, у порівнянні зі звичайними рейтинговими таблицями, є можливість вільної ідентифікації привабливості підприємства залежно від сектора розташування і вироблення рекомендацій щодо прийняття рішень.

Таким чином, можна зробити висновок, що на сьогодні існує багато підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства і вони різняться як за цілями (вкладення коштів у портфель акцій підприємства, чи то прями інвестиції, чи то приватизація), так і за тим, хто саме проводить даний аналіз (саме підприємство чи інвестор, група спеціалістів чи один фінансовий аналітик) і вибір

оптимального підходу може бути обмежений наявністю та доступністю до інформації та рівнем кваліфікації аналітика.

Список літератури

1. Мельник Т.М. Оцінка інвестиційної привабливості корпоративних цінних паперів: Дис... канд. екон. наук: 08.04.01. – Суми, 2001. – 240 с.
2. Москвин В.А. Факторы инвестиционной привлекательности предприятия // Банковское дело (рус.). – 2000. – № 12. – С. 29-34.
3. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій “Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій” № 22 від 23.02.98 // Офіційний вісник України. – 1998 (16 квітня). – № 13. – С. 211.
4. Юхимчик С.В., Супрун С.Д. Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 3-12.

Summary

The article is devoted to the question of methodical approaches of estimation investment appeal of enterprises. Authors have analyzed methodical techniques of investment appeal f.e. financial analysis of enterprises activity, estimation appeal of enterprises during privatization, analysis of market activity, due-diligence approach. It was outlined that choice should be based on object of investment, aim and users of analysis.